

DE pastorie EN DE kerkorde

Een statige pastorie naast een eeuwenoude kerk vormt het idyllische en klassieke plaatje van menig dorp. Lange tijd was dat in kerkelijk Nederland standaard. Inmiddels verschuift dit en wonen veel predikanten in een eigen huis. Binnen de Hersteld Hervormde Kerk is echter een omgekeerd patroon zichtbaar, het aantal pastorieën is toegenomen. De kerkordelijke aspecten ervan zijn de afgelopen jaren ook geactualiseerd. Over het laatste gaat dit artikel.

Ds. P.D. van den Boogaard, Poederoijen & Loevestein

Met het oog op het beroepingswerk heeft de praktijk uitgewezen dat het niet wenselijk is dat een predikant een eigen ambtswoning bezit. De mogelijke financiële risico's (zeker in tijden van economische neergang) zijn daarvoor te groot. Het is niet wenselijk dat financiële aspecten een rol spelen in de overweging van een beroep. Dat is immers allereerst een geestelijke zaak. Over de ambtswoning van de predikant valt te lezen in ordinantie 13, artikel 11, lid 9. Daarin is opgenomen dat tot het traktement van de predikant behoort het 'vrij gebruik van een ambtswoning of, bij het ontbreken van zulk een woning, vergoeding van huishuur'. Elke gemeente heeft de verplichting aan haar

predikant een ambtswoning ter beschikking te stellen. Deze woning moet binnen de geografische grenzen van de (wijk)gemeente staan. Predikanten hebben de plicht om deze woning te bewonen. Alleen voor deeltijdpredikanten geldt hiervoor een uitzondering. Een predikant hoeft aan de kerkvoogdij geen huur te betalen maar de waarde van het 'vrij gebruik' wordt wel fiscaal belast voor de inkomstenbelasting. Als fiscale bijtelling geldt een percentage van de WOZ-waarde van de woning.

EISEN AAN DE AMBTSWONING

Veel grote oude pastorieën zijn verkocht. De onderhoudskosten van zo'n woning zijn voor

veel gemeenten niet op te brengen. Voor predikanten zijn de (fiscale) lasten vaak ook te hoog. Na de kerkscheuring in 2004 moesten veel nieuwe pastorieën worden gebouwd of gekocht. Aan welke eisen moet zo'n huis voldoen? In artikel 5 van de generale regeling voor de predikantstraktementen en predikantspensioenen (GRPP) zijn daarover verschillende bepalingen te vinden. Lid 2 luidt als volgt:

De woonruimte dient passend te zijn bij de waardigheid van het ambt van predikant en diens gezin en de gebruikskosten dienen in overeenstemming te zijn met wat maatschappelijk gangbaar is. De werkruimte is afsluitbaar, biedt ten minste de mogelijkheid tot het ontvangen van gemeenteleden en om te studeren. Woon- en werkruimte bevinden zich in hetzelfde pand of in elkaars nabijheid.

Er vallen een aantal dingen op. De woning moet daadwerkelijk een ambtswoning zijn. De predikant met zijn gezin moet er geriefelijk kunnen wonen. Dat uit zich zowel in de beschikbare ruimte als in de gebruikerskosten. Bij de vaststelling van de GRPP is er bewust voor gekozen dat de woning passend is bij de predikant en zijn gezin. Een maatschappelijk gangbaar gezin telt in de regel vier personen. Een behoorlijk aantal predikantsgezinnen is echter (veel) groter. De pastorie dient hierin te voorzien. Als een gemeente beschikt over een relatief kleine pastorie en er geen beschikbare financiën zijn en/of mogelijkheid tot aanpassing van de woning is, moet in het beroepingswerk hiermee rekening worden gehou-

den. Een woning moet immers geen belemmering vormen in de overweging van een beroep. In de woning of in de nabijheid ervan moet een ruimte zijn waar de predikant kan studeren en gemeenteleden kan ontvangen. De pastorie is in die zin een huis van de gemeente. De studeerkamer moet afsluitbaar zijn in verband met de privacy en de geheimhoudingsplicht.

WIE BETAALT

Dit alles betekent niet dat predikanten in paleizen moeten wonen. Zeker voor kleine gemeenten vormt de pastorie een behoorlijke kostenpost op de begroting. De gebruikskosten moeten dan ook 'maatschappelijk gangbaar zijn'. Dat ziet vooral op de lasten van de predikant als gebruiker, maar ook voor de gemeente als eigenaar. Concreet betekent het dat de energielasten en de kosten voor het kleine onderhoud maatschappelijk gangbaar moeten zijn. Dat betekent in deze tijd bijvoorbeeld aandacht voor verduurzaming. Het groot onderhoud aan de woning komt voor rekening van de gemeente, zoals het buitenschilderwerk. Het klein onderhoud komt voor rekening van de predikant. U kunt dan denken aan het onderhouden van hang- en sluitwerk, het schoonmaken van sifons etc. Hierbij is een vergelijking gezocht met wat volgens het burgerlijk recht zou gelden voor een verhuurder en een huurder. Een predikant moet 'als ware hij een goed huurder' zorgdragen voor de woning. Bij vertrek dient hij de woning in 'behoorlijke toestand' achter te laten.

AANVULLING EN AANPASSING ARTIKEL TWAALF-JAARLIJKSE STEMMING

In het artikel over de Twaalf-jaarlijkse stemming in Zicht op de Kerk nr. 20-22 (van 16 november jl.) staat helaas een fout inzake het staken van stemmen. Als de stemmen staken (gelijk zijn), hoeft er geen nieuwe vergadering uitgeschreven te worden, maar blijft de oude situatie van het beheer gehandhaafd. Verder is het mogelijk dat in de gemeente waar het beheer op dit moment gevormd wordt overeen-

komstig ord. 16-1-4 c of d, niet de kerkenraad, maar het college van kerkvoogden of het college van notabelen de stemmingsvergadering belegt. Hierin is het plaatselijke reglement leidend. Op de website van de kerk staat de actuele informatie over de twaalf-jaarlijkse stemming. Daar is ook de verbeterde versie van het genoemde artikel te vinden. Wilt u die als uitgangspunt nemen?